

TEMA

Tilbakeblikk på 2002-2003 – BAHR/Tønne/Røkkesaken og årene etter

Synspunkter på varsling

Rettsgruppen for varsling og etikk

Kort om «fremtidig rettstilstand»

Avslutning

RETTSGRUPPEN FOR VARSLING ETIKK

Opprettet i 2016 – Interessegruppe

Hovedmål: Gruppens hovedmål er å bidra til økt fokus på ytringsfrihet og varsling og på varslers situasjon og varslers rettsikkerhet.

Gruppens ønsker gjennom sitt arbeid å bidra til at de som varslers om kritikkverdige og ulovlige forhold får reell beskyttelse mot gjengjeldere og dermed et reelt fungerende «ettervern»

6 medlemmer fra Grimstad i sør, via Oslo, Trondheim, Fauske og Tromsø til Vadsø

GRUPPENS ARBEID

Fått midler fra Fritt Ord i 2 omganger

- Innspill til Varslingsutvalgets arbeid
- Arrangert konferanse om Varslingsutvalgets innstilling – for varslere
- Avgitt uttalelse til Varslingsutvalgets innstilling
- Avgitt uttalelse til L 74 (2018 -2019) til Stortinget
- Deltatt i Arbeids- og sosialkomiteens høring
- Dialog med stortingsrepresentanter og andre beslutningstagere
- Veiledet enkelte varslere/potensielle varslere

VARSLINGSUTVALGET FORSLAG – REGJERINGENS STANDPUNKT

Utvalget: Varlerombud, Varlerlov, Varlernemnd – klargjøring av enkelte forhold –

- Hvem kan varsle med «beskyttelse» i AML
- Hva er kritikkverdige forhold
- Arbeidsgivers plikter

Regjeringen:

- Legger en form for veiledningsfunksjon til Arbeidstilsynet – uten virkemidler som kan beskytte varsler
- Vil benytte Tvistemålsutvalget
- Lovbestemmelser som nevnt

AML § 1-6

anses som arbeidstakere etter lovens regler om varslings og helse, miljø og sikkerhet når de utfører arbeid i virksomhet som går inn under loven:

- a) elever ved institusjoner som har undervisning eller forskning som formål,
- b) vernepliktige,
- c) sivile tjenestepliktige og tjenestepliktige i sivilforsvaret,
- d) innsatte i kriminalomsorgens anstalter,
- e) pasienter i helseinstitusjoner, attføringsinstitusjoner o.l.,
- f) personer som i opplæringsøyemed eller i forbindelse med arbeidsrettede tiltak utplasseres i virksomheter uten å være arbeidstakere,
- g) personer som uten å være arbeidstakere deltar i arbeidsmarkedstiltak.

Lovens regler om varslings gjelder likevel ikke for personer som nevnt i bokstav d. Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra bestemmelsen i første punktum.

AML § 2A-1 RETT TIL Å VARSLE OM KRITIKKVERDIGE FORHOLD

(1) Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet. Innleid arbeidstaker har også rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten til innleier.

(2) Med kritikkverdige forhold menes forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet, for eksempel forhold som kan innebære

a) fare for liv eller helse, b) fare for klima eller miljø, c) korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet, d) myndighetsmisbruk, e) uforsvarlig arbeidsmiljø, f) brudd på personopplysningssikkerheten.

(3) Ytring om forhold som kun gjelder arbeidstakers eget arbeidsforhold regnes ikke som varsling etter kapitlet her, med mindre forholdet omfattes av andre ledd.

§ 2 A-5 OPPREISNING OG ERSTATNING VED BRUDD PÅ FORBUDET MOT GJENGJELDELSE

(1) Arbeidstaker kan ved brudd på forbudet mot gjengjeldelse kreve oppreisning og erstatning uten hensyn til arbeidsgivers eller innleiers skyld.

(2) Oppreisningen skal fastsettes til det som er rimelig ut fra partenes forhold, gjengjeldelsens art og alvorlighetsgrad og omstendighetene for øvrig. Erstatningen skal dekke økonomisk tap som følge av gjengjeldelsen.

§ 2 A-2 FREMGANGSMÅTE VED VARSLING

(1) Arbeidstaker kan alltid varsle internt

a) til arbeidsgiver eller en representant for arbeidsgiver, b) i samsvar med virksomhetens rutiner for varsling, c) i samsvar med varslingsplikt, d) via verneombud, tillitsvalgt eller advokat.

(2) Arbeidstaker kan alltid varsle eksternt til en offentlig tilsynsmyndighet eller en annen offentlig myndighet.

(3) Arbeidstaker kan varsle eksternt til media eller offentligheten for øvrig dersom

a) arbeidstaker er i aktsom god tro om innholdet i varselet,

b) varselet gjelder kritikkverdige forhold som har allmenn interesse, og

c) arbeidstaker først har varslet internt, eller har grunn til å tro at intern varsling ikke vil være hensiktsmessig.

(4) Arbeidsgiver har bevisbyrden for at varsling har skjedd i strid med §§ 2 A-1 og 2 A-2.

§ 2 A-3 ARBEIDSGIVERS AKTIVITETSPLIKT VED VARSLING

(1) Når det er varslet om kritikkverdige forhold i virksomheten, skal arbeidsgiver sørge for at varselet innen rimelig tid blir tilstrekkelig undersøkt.

(2) Arbeidsgiver skal særlig påse at den som har varslet, har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Dersom det er nødvendig, skal arbeidsgiver sørge for tiltak som er egnet til å forebygge gjengjeldelse.

§ 2 A-4 FORBUD MOT GJENGJELDELSE

(1) Gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler i samsvar med §§ 2 A-1 og 2 A-2, er forbudt. Overfor innleide arbeidstakere gjelder forbudet både for arbeidsgiver og innleier.

(2) Med gjengjeldelse menes enhver ugunstig handling, praksis eller unnlattelse som er en følge av eller en reaksjon på at arbeidstaker har varslet, for eksempel

a) trusler, trakassering, usaklig forskjellsbehandling, sosial ekskludering eller annen utilbørlig opptreden

b) advarsel, endring i arbeidsoppgaver, omplassering eller degradering

c) suspensjon, oppsigelse, avskjed eller ordenstraff.

(3) Første ledd gjelder tilsvarende ved gjengjeldelse mot arbeidstaker som gir til kjenne at retten til å varsle vil bli brukt, for eksempel ved å fremskaffe opplysninger.

(4) Dersom arbeidstaker legger frem opplysninger som gir grunn til å tro at det har funnet sted gjengjeldelse, må arbeidsgiver sannsynliggjøre at det likevel ikke har funnet sted slik gjengjeldelse.

§ 2 A-5 OPPREISNING OG ERSTATNING VED BRUDD PÅ FORBUDET MOT GJENGJELDELSE

(1) Arbeidstaker kan ved brudd på forbudet mot gjengjeldelse kreve oppreisning og erstatning uten hensyn til arbeidsgivers eller innleiers skyld.

(2) Oppreisningen skal fastsettes til det som er rimelig ut fra partenes forhold, gjengjeldelsens art og alvorlighetsgrad og omstendighetene for øvrig. Erstatningen skal dekke økonomisk tap som følge av gjengjeldelsen.

05.06.2019

ADVOKAT KARI BREIREM

FREMME RETT OG HINDRE UTRETT

Boken omhandler viktige tema som varsling og korrupsjon. Min motivasjon er

At varsling er en aktivitet som ikke er velsett i Norge.

Etter fire år som direktør i Norges største ankesdomstol og nærmere 10 års virke som advokat er jeg kommet opp i alvorlig tvil om det norske rettsvesens vedtatte fortreffelighet.

Det har meldt seg en tvil om Norge lever opp til sitt ry som en demokratisk og juridisk mønsterstat.

Jeg er forbløffet over den innflytelse som svært velstående personer kan utøve i et samfunn på bekostning av rettsprinsipper og etikk.

Jeg har opplevd forfølgelse fra mektige krefter ved hjelp av kritikkverdig kildebruk fra tabloidpressen.

TAKK FOR MEG